

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/116/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118316071
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oliver Kolenčík
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:6118316071.4

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Olivera Kolenčíka a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, v konaní zastúpený MCGA legal, s.r.o., so sídlom Partizánska 2, Bratislava, IČO: 36 715 662, proti žalovanej: D. I., nar. XX.X.XXXX, bytom O., F. XXX/XX, v konaní zastúpená splnomocnencom: H. T., bytom O., B. XXXX/XX, o zaplatenie 1.382,77 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 21. februára 2019, č. k. 13Csp/205/2018-138, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom - vyhovujúcom výroku a výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 21. februára 2019, č. k. 13Csp/205/2018-138 (ďalej len napadnutý rozsudok), uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 1 026,15 eur s 5,05 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1 136,15 eur od 26.8.2015 do 4.1.2016, zo sumy 1 126,15 eur od 5.1.2016 do 22.11.2016, zo sumy 1 116,15 eur od 23.11.2016 do 17.2.2017, zo sumy 1 106,15 eur od 18.2.2017 do 31.5.2017, zo sumy 1 096,15 eur od 1.6.2017 do 31.7.2017, zo sumy 1 086,15 eur od 1.8.2017 do 22.9.2017, zo sumy 1 076,15 eur od 23.9.2017 do 20.10.2017, zo sumy 1 066,15 eur od 21.10.2017 do 21.11.2017, zo sumy 1 056,15 eur od 22.11.2017 do 15.1.2018, zo sumy 1 046,15 eur od 16.1.2018 do 29.1.2018, zo sumy 1 036,15 eur od 30.1.2018 do 16.3.2018, zo sumy 1 026,15 eur od 17.3.2018 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. Rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 48,42 % náhradu trov konania do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia o výške náhrady trov konania, o ktorej súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 52 a nasl., § 100 ods. 1, § 101, zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 497 a nasl. ObZ, § 11 ods. 1 písm. b/, § 2 písm. g/ zák.č.129/2010 Z. z.

3. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že návrhom doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 3.8.2018 si žalobca uplatnil voči žalovanej nárok na zaplatenie sumy 1.382,77 eur s 5,05 % úrokom z omeškania zo sumy 1.372,88 eur od 26.8.2015 do zaplatenia. Uplatnený nárok žalobca odôvodnil tým, že spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. so žalovanou dňa 20.2.2014 uzatvorila Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 666169, súčasťou ktorej je amortizačná tabuľka, pričom vzájomné práva neupravené zmluvou sa riadia Obchodnými podmienkami, VOP a Sadzobníkom poplatkov v uvedenom poradí záväznosti. V dôsledku zlúčenia, právnym nástupcom spoločnosti Sberbank Slovensko, a.s. sa stal žalobca dňom 1.8.2017. Ďalej žalobca dôvodil, že žalovaná čerpala úver vo výške 1.800 eur, pričom z jej strany došlo k porušeniu zmluvných povinností, keď neuhradila dohodnuté splátky riadne a včas,

pričom nezaplatila splátku dlhšie ako tri mesiace. V dôsledku toho došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Žalovaná suma tvorí istinu vo výške 1.372,88 eura pozostávajúcu z neuhradených splátok do momentu mimoriadnej splatnosti a z neuhradeného zostatku istiny ako aj príslušenstvo vo výške 9,89 eura. Žalobca si uplatňuje aj úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po vyhlásení mimoriadnej splatnosti, t. j. od 26.8.2015.

4. Za dôkaz žalobca označil zmluvu, amortizačnú tabuľku, obchodné podmienky, VOP, sadzobník poplatkov, oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti, poslednú výzvu a platobnú históriu.

5. Žalovaná napadla odporom platobný rozkaz vydaný dňa 16.8.2018 Okresným súdom Banská Bystrica v upomínacom konaní, v ktorom vzniesla námietku premlčania z dôvodu, že mesačné splátky neboli plnené od apríla 2015, a tak pohľadávka žalobcu je po uplynutí trojročnej premlčacej doby, ktorá uplynula 20.4.2018. Pokiaľ bol návrh podaný dňa 3.8.2018, bol podaný po uplynutí premlčacej doby. K zosplateniu došlo 26.8.2015, pre nezaplatenie splátky splatnej 20.4.2015. Z uvedených dôvodov navrhla žalobu v celom rozsahu zamietnuť, pričom v prílohe svojho odporu predložila aj platobnú históriu.

6. Žalobca v písomnom vyjadrení k odporu žalovanej uviedol, že mimoriadna splatnosť bola vyhlásená k 25.8.2015 a tým nastala splatnosť celého úveru. Do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti bola žalovaná v omeškani s jednotlivými splátkami a po vyhlásení mimoriadnej splatnosti sa žalovaná dostala do omeškania so splatením celého dlhu. Podľa žalobcu premlčacia doba začala plynúť po dni vyhlásenia predčasnej splatnosti, teda od 26.8.2015.

7. Žalovaná zopakovala dôvody svojho odporu proti platobnému rozkazu aj vo vyjadrení z 3.1.2019, v ktorom citovala aj z uznesenia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 27Co/244/2017, podľa ktorého premlčacia doba začne plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565 Občianskeho zákonníka), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

8. Žalobca v podaní doručenom súdu 28.1.2019 uviedol, že neuhradený zostatok istiny dňom zosplatenia predstavoval sumu 1.472,88 eura, ktorá klesla v dôsledku 10 splátok istiny po 10 eur, v úhrnej výške 100 eur, na sumu 1.372,88 eura. Ku dňu zosplatenia bola žalovaná v omeškani so splatením istiny vo výške 116,68 eura a úrokov vo výške 19,89 eura. Po započítaní jednej splátky vo výške 10 eur, uhradenej žalovanou 4.1.2016, na úrok, dlh žalovanej na úroku predstavuje sumu vo výške 9,89 eura.

9. Po vykonanom dokazovaní súd považoval za dokázané, že spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. dňa 20.2.2014 uzavrela so žalovanou Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 666 169, na základe ktorej uvedená spoločnosť poskytla žalovanej úver vo výške 1.800 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť 60 mesačnými splátkami po 39,05 eura splatnými k 20. dňu v mesiaci, pri fixnej úrokovej sadzbe 10,90 % ročne, s RPMN vo výške 11,95 %, pri priemernej hodnote RPMN 20,54 %, pričom splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na 20.3.2014 a konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 20.2.2019. V čl. 10 zmluvy bol upravený zánik zmluvy. Údaj o celkovej čiastke v zmluve uvedený nie je, na rozdiel od údaju o celkových nákladoch dlžníka spojených s úverom vo výške 2.361 eur. Veriteľ žalovaného bol s poukazom na článok 4 bod 1. Zmluvy oprávnený vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

10. Prípisom zo 6.8.2015 spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. žalovanej oznámila vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru ku dňu 25.8.2015, pričom súčasne vyzvala žalovanú na úhradu pohľadávky vyčíslennej vo výške 1.525,14 eura. Podľa platobnej histórie, žalovaná úhrnom uhradila sumu vo výške 688,29 eura, pričom do predčasnej splatnosti úveru uhradila sumu vo výške 578,29 eura. Napriek tomu, že úverová zmluva je absolútnym obchodno-závazkovým vzťahom v zmysle Obchodného zákonníka (§ 261 ods. 6 písm. d/ a § 497 a nasl. Obchodného zákonníka), v danom prípade sa jedná o právny vzťah zmluvných strán na základe spotrebiteľskej zmluvy, pri uzatváraní ktorej bola žalovaná v postavení spotrebiteľa, keďže z činnosti súdu je známe, že spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. mala v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov. Súd teda vzťah strán sporu posudzoval ako záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 1 ods. 1, 2, § 2, § 9 zákona č. 129/2010 Z. z., § 52 a nasl. OZ, § 497 a nasl. Obchodného zákonníka.

11. Prvoinštančný súd ďalej uviedol, že v danom prípade v písomnom vyhotovení úverovej zmluvy podpísanej zmluvnými stranami dňa 20.2.2014 absentuje podstatný údaj o celkovej čiastke (§ 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy), čo s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť žalovanou čerpaného úveru. V zmluve je síce uvedený údaj o celkových nákladoch dlžníka spojených s úverom, avšak podstatnou náležitosťou je údaj o celkovej čiastke, ktorou s poukazom na § 2 písm. h/ citovaného zákona je súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Pojem celkové náklady spotrebiteľa je špecifikovaný v § 2 písm. g/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

12. Pokiaľ podľa zmluvy bola celková výška úveru 1.800 eur a celkové náklady dlžníka boli až vo výške 2.361 eur, celková čiastka by s poukazom na § 2 písm. h/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy mala predstavovať sumu vo výške 4.161 eur (1.800 + 2.361), ktorej však nezodpovedá výška a počet splátok dohodnutých v zmluve, keď 60 splátok po 39,05 eur predstavuje len sumu vo výške 2.343 eur. Uvedený nedostatok úverovej zmluvy žalovanej, teda absencia údaju o celkovej čiastke, má s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť žalovanou čerpaného úveru.

13. Do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru listom zo 6.8.2015 bolo splatných 17 splátok po 39,05 eura, v úhrnej výške 663,85 eura. Pokiaľ návrh vo veci bol Okresnému súdu Banská Bystrica doručený 3.8.2018 a žalovaná vzniesla námietku premičania celého nároku žalobcu, nepochybne podľa § 100 OZ a § 101 OZ, vzhľadom na spotrebiteľský charakter záväzku žalovanej, do podania žalobného návrhu 3.8.2018 uplynula žalobcovi trojročná premičacia doba pre úspešné uplatnenie nároku na úhradu dlžných splátok bezúročného úveru, splatných v období od 20.2.2014 do 3.8.2015 (teda na dlžné splátky splatné od 20.2.2014 do 20.7.2015 vrátane) v úhrnej výške 663,85 eura.

14. Pokiaľ si žalobca uplatnil nárok na súde dňa 3.8.2018, po 3.8.2015 dlh žalovanej na zostávajúcej istine bezúročného a bezpoplatkového úveru, po zohľadnení premičania splátok bezúročného a bezpoplatkového úveru vo výške 663,85 eura, predstavuje sumu 1.136,15 eura (1.800 eur - premičané splátky bezúročného a bezpoplatkového úveru vo výške 663,85 eura). Uvedená suma nepremičaného dlhu žalovanej postupne klesala v dôsledku úhrad žalovanej po predčasnom zosplatnení úveru k 25.8.2015. Žalovaná v dňoch 4.1.2016, 22.11.2016, 17.2.2017, 31.5.2017, 31.7.2017, 22.9.2017, 20.10.2017, 21.11.2017, 15.1.2018, 29.1.2018, 16.3.2018 realizovala úhrady po 10 eur, v úhrnej výške 110 eur. S poukazom na uvedené súd žalobe vyhovel do výšky 1.026,15 eura (1.136,15 - 110) a v časti prevyšujúcej uvedenú sumu istiny súd žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú.

15. Žalobca sa domáhal aj zaplata 5,05 % úroku z omeškania ročne zo sumy 1.372,85 eur od 26.8.2015 do zaplata. Z dôvodu žalovanou vznesenej námietky premičania sa vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru k 25.8.2015 vzťahovalo už len na ku dňu uplatnenia nároku nepremičanú istinu vo výške 1.136,15 eur, ktorá v dôsledku 11 úhrad žalovanej po 10 eur realizovaných v dňoch 4.1.2016, 22.11.2016, 17.2.2017, 31.5.2017, 31.7.2017, 22.9.2017, 20.10.2017, 21.11.2017, 15.1.2018, 29.1.2018, 16.3.2018 klesala postupne až na sumu prísudku vo výške 1.026,15 eur. Žalobca preukázal existenciu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru podľa § 565 OZ ku dňu 25.8.2015, a tak počnúc dňom 26.8.2015 bola žalovaná v omeškani s úhradou sumy zostatku nepremičanej istiny bezúročného a bezpoplatkového úveru. Žalobcovi, s poukazom na § 517 ods. 1, 2 OZ a s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vznikol nárok na úrok z omeškania o 5 percentuálnych bodov vyšší ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky z dlžnej a nepremičanej sumy bezúročného a bezpoplatkového úveru. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky bola k 26.8.2015 vo výške 0,05 %, a tak súd o úroku z omeškania rozhodol tak, ako je to uvedené v prvom výroku tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti úroku z omeškania súd žalobu zamietol.

16. V spore bol žalobca len čiastočne úspešný (74,21%), pričom neúspech žalobcu v časti istiny je úspechom žalovaného (25,79 %), ktorý sa odrátava od úspechu žalobcu. S poukazom na § 262 ods. 1 CSP súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP tak, že procesne úspešnejšiemu žalobcovi súd priznal 48,42 % náhradu trov konania.

17. Lehotu na plnenie súd žalovanej určil v súlade s § 232 ods. 3 CSP.

18. Proti tomuto rozsudku podala v rozsahu vyhovujúceho výroku a výroku o náhrade trov konania (závislý výrok) v zákonnej lehote odvolanie žalovaná, žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti zrušil a vrátil ho na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedla, že súd nesprávne posúdil právny stav a došlo tak k chybnjej aplikácii práva na zistený skutkový stav, pretože veriteľ si uplatnil svoje právo a zosplatnil celý úver podľa § 565 OZ preto nemôže začínať plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Na pojednávaní dňa 21.2.2019 vzniesla námietku premlčania, keďže je pohľadávka po 3 ročnej premlčacej dobe, ktorá uplynula pred začatím konania, t. j. pred podaním žaloby na súd dňa 20.04.2018. Pre nezaplatenie splátok bol dlh zosplatnený, začala podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynúť odo dňa splatnosti nezaplatenej splátky premlčacia doba, ktorá je všeobecná, 3 ročná. K zosplatneniu došlo dňa 26.8.2015 pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.4.2015. Trojročná premlčacia doba teda uplynula 20.4.2018. Návrh na začatie konania bol podaný dňa 3.8.2018, v ktorom čase už bol žalovaný nárok premlčaný. Žiadala súd, aby žalobu v plnom rozsahu zamietol. Žalobca preukázal existenciu vyhlásenia predčasnej splatnosti celého úveru, a preto sa po tomto právnom úkone už nedá prihliadať na úver ako nespokatnený, alebo len čiastočne zosplatnený. Zosplatnenie úveru sa netýkalo len obdobia od 20.2.2014 do 3.8.2015, ale celého obdobia trvania úveru a v plnom rozsahu. Vzhľadom na to sa nedá prihliadať na obdobie od 3.8.2015 ako na nezosplatnené do jednej celkovej sumy, ktorú si zosplatnením žalobca nárokoval a rozoberať ho spätne na mesačne platby účelovo, len aby sa žalobca tak vyhol premlčaniu splátok od 3.8.2015. Veriteľ si uplatnil svoje právo podľa § 565 OZ preto nemôže začínať plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Veriteľ mal možnosť podať v priebehu 3 rokov svoju žalobu počnúc dňom 26.8.2015 v ľubovoľný následný deň. Každá jednotlivá splátka nepremičuje samostatne vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa lehoty splatnosti jednotlivých splátok a trojročná premlčacia doba teda uplynula 20.4.2018 počítajúc dobu premlčania od nezaplatenej splátky z 20.4.2015 kvôli ktorej bola predčasne zosplatnená pohľadávka. Návrh na začatie konania bol podaný až dňa 3.8.2018, preto uplatňovaný nárok je v celom rozsahu premlčaný. Poukázala na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 27Co/244/2017.

19. Žalobca sa k podanému odvolaniu vyjadril tak, že premlčanie začína plynúť po predčasnom zosplatnení úveru. Poukázal na čas, kedy mal byť návrh zosplatnený, pričom vyhlásil mimoriadnu splatnosť ku dňu 25.8.2015.

20. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná v súlade s odôvodnením odvolania.

21. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu vyhovujúceho výroku a výroku o náhrade trov konania podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

22. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

23. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

24. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

25. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré strana sporu môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty).

Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmavacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 379 CSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. V zmysle § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

26. Základný rámec práva na spravodlivé súdne konanie, použiteľný pre civilné konanie, je obsiahnutý v článku 6 ods. 1 Dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Jednotlivé čiastkové práva, ktoré tvoria obsah práva na spravodlivý proces, je možné vyvodiť predovšetkým z rozhodovacej činnosti ESLP. Patrí sem najmä právo na prístup k súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na verejnosť konania a rozhodnutia, právo na rozhodnutie v primeranej lehote a právo na spravodlivé prejednanie vecí. V rámci posledne spomínaného práva je možné zdôrazniť princíp rovnosti strán, princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania a právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

27. Ochrana princípov spravodlivého procesu na zákonnej úrovni prislúcha všeobecným súdom. Porušenie práva na spravodlivý proces sa môže prejavovať v ktoromkoľvek štádiu konania na súde prvej inštancie. Nie každé porušenie však musí viesť k zrušeniu odvolaním napadnutého rozhodnutia. Úlohou odvolacieho súdu je posúdiť závažnosť každého porušenia, pritom môže dospieť k riešeniu, že niektoré menej závažné pochybenie môže napraviť svojím postupom. Ak napríklad súd prvej inštancie neumožnil sporovej strane vyjadriť sa k dôkazu alebo k písomnému podaniu protistrany, môže byť toto pochybenie v odvolacom konaní napravené. Dôvodom na zrušenie rozhodnutia je preto taký zásah do práva na spravodlivý proces, ktorý vzhľadom na jeho povahu alebo intenzitu nie je možné v odvolacom konaní napraviť. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

28. Po prejednaní podaného odvolania žalovaného dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace základné procesné práva, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

29. Uvedená vada sa týkala odôvodnenia napadnutého rozsudku, pretože súd neuviedol podstatný rozsah relevantných dôvodov jeho rozhodnutia vedúci k záveru o nepremičaní, vzhľadom na vnesenú námietku premlčania zo strany žalovanej s tým, že prvoinštančný súd nezisťoval ďalšie skutočnosti potrebné pre posúdenie premlčania.

30. V tomto prípade ide o spotrebiteľský právny vzťah, preto platí osobitná úprava konaní so slabšou stranou sporu (§ 290 a nasl. CSP). Špeciálna úprava spotrebiteľskej právnej ochrany vtelená do procesného kódexu, ktorým sa riadi aj toto konanie vzišla okrem iného aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-240/98 až C-244/98, alebo C-497/13, C-137/08, C-472/11).

31. Odvolací súd konštatuje, že bolo možné sa stotožniť so zisteniami prvoinštančného súdu a to, že spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. dňa 20.2.2014 uzavrela so žalovanou Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 666 169, na základe ktorej uvedená spoločnosť poskytla žalovanej úver vo výške 1.800 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť 60 mesačnými splátkami po 39,05 eura splatnými k 20. dňu v mesiaci, pri fixnej úrokovej sadzbe 10,90 % ročne, s RPMN vo výške 11,95 %, pri priemernej hodnote RPMN 20,54 %, pričom splatnosť prvej splátky bola dohodnutá na 20.3.2014 a konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na 20.2.2019. V čl. 10 zmluvy bol upravený zánik zmluvy. Údaj o celkovej čiastke v zmluve uvedený nie je, na rozdiel od údaju o celkových nákladoch dlžníka spojených s úverom vo výške 2.361 eur. Veriteľ žalovaného bol s poukazom na článok 4 bod 1. Zmluvy oprávnený vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

32. Prípisom zo 6.8.2015 spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. žalovanej oznámila vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru ku dňu 25.8.2015, pričom súčasne vyzvala žalovanú na úhradu pohľadávky vyčíslenej vo výške 1.525,14 eura. Podľa platobnej histórie, žalovaná úhrnom uhradila sumu vo výške 688,29 eura, pričom do predčasnej splatnosti úveru uhradila sumu vo výške 578,29 eura.

33. V danom prípade v písomnom vyhotovení úverovej zmluvy podpísanej zmluvnými stranami dňa 20.2.2014 absentuje podstatný údaj o celkovej čiastke (§ 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. v

znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy), čo s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť žalovanou čerpaného úveru. V zmluve je síce uvedený údaj o celkových nákladoch dlžníka spojených s úverom, avšak podstatnou náležitosťou je údaj o celkovej čiastke, ktorou s poukazom na § 2 písm. h/ citovaného zákona je súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Pojem celkové náklady spotrebiteľa je špecifikovaný v § 2 písm. g/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

34. Pokiaľ podľa zmluvy bola celková výška úveru 1.800 eur a celkové náklady dlžníka boli až vo výške 2.361 eur, celková čiastka by s poukazom na § 2 písm. h/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy mala predstavovať sumu vo výške 4.161 eur (1.800 + 2.361), ktorej však nezodpovedá výška a počet splátok dohodnutých v zmluve, keď 60 splátok po 39,05 eura predstavuje len sumu vo výške 2.343 eur. Uvedený nedostatok úverovej zmluvy žalovanej, teda absencia údaju o celkovej čiastke, má s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť žalovanou čerpaného úveru.

35. Pokiaľ išlo o záver o nepremiľčanom zvyšku priznaného nároku odvolací súd poukazuje na nasledovné. Vo vzťahu k posúdeniu vznesenej námietky premiľčania odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že prvoinštančný súd v zásade považoval zvyšok predčasne zosplatneného úveru za nepremiľčaný (teda v časti vyhovujúcej, ktorá je dotknutá odvolaním).

36. Prvoinštančný súd vychádzal z „účtovného“ zosplatnenia. Konkrétne, že do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru listom zo 6.8.2015 bolo splatných 17 splátok po 39,05 eura, v úhrnej výške 663,85 eura. Pokiaľ si žalobca uplatnil nárok na súde dňa 3.8.2018, po 3.8.2015 dlh žalovanej na zostávajúcej istine bezúročného a bezpoplatkového úveru, po zohľadnení premiľčania splátok bezúročného a bezpoplatkového úveru vo výške 663,85 eura, predstavuje sumu 1.136,15 eura (1.800 eur - premiľčané splátky bezúročného a bezpoplatkového úveru vo výške 663,85 eura). Uvedená suma nepremiľčaného dlhu žalovanej postupne klesala v dôsledku úhrad žalovanej po predčasnom zosplatnení úveru k 25.8.2015. Žalovaná v dňoch 4.1.2016, 22.11.2016, 17.2.2017, 31.5.2017, 31.7.2017, 22.9.2017, 20.10.2017, 21.11.2017, 15.1.2018, 29.1.2018, 16.3.2018 realizovala úhrady po 10 eur, v úhrnej výške 110 eur. S poukazom na uvedené súd žalobe vyhovel do výšky 1.026,15 eura (1.136,15 - 110) a v časti prevyšujúcej uvedenú sumu istiny súd žalobu žalobcu zamietol ako nedôvodnú.

37. Podľa čl. 2 ods. 2 CSP „Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít“.

38. Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“) „k znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy, napr. PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované“. (napríklad IV. ÚS 244/2013, II. ÚS 159/2007, I. ÚS 197/07, I. ÚS 236/06). Vyjadrené inak, že „diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05)“. (III. ÚS 117/2011).

39. Odvolací súd poukazuje na právny názor týkajúci sa premiľčania predčasne zosplatneného úveru a plynutia premiľčacej doby, ktorý považuje práve prvú (nezaplatenú) splátku, za splátku od ktorej sa počíta plynutie premiľčacej doby v prípade predčasného zosplatnenia, obdobne tak posudzoval premiľčanie napr. aj vo veci sp. zn. 5Co/148/2018, alebo 5CoCsp/6/2020. Čo do výsledku obdobne argumentoval napr. aj Krajský súd v Prešove v rozsudku zo dňa 22.10.2019, č. k. 3Co/115/2019.

40. Podľa § 54a OZ, premiľčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premiľčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premiľčaní vedel.

41. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

42. Podľa § 103 ods. 1 OZ, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

43. Podľa § 53 ods. 9 OZ, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

44. V tomto prípade ide o spotrebiteľský súdny spor (s ochranou slabšej strany) Keďže ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka umožňuje predčasné splatenie uplatniť až po trojmesačnom omeškaní s niektorou splátkou, je práve táto splátka tou splátkou, pre nesplnenie ktorej sa stane zročným celý dlh v zmysle ust. § 103 Občianskeho zákonníka. Od zročnosti splátky a nie až uplynutím troch mesiacov resp. zosplatením, plynie premlčacia doba v zmysle tohto ustanovenia. V prejednávanej veci prvoinštančný súd zisťoval, kedy boli určené dni splatnosti splátok.

45. V situácii, kedy sú v úverovom vzťahu splátky (a tak sú dohodnuté v spotrebiteľských vzťahoch pravidelne) na mesačnej báze je situácia taká, že po zročnosti (dospelosti) prvej včas nezaplatenej splátky, vzhľadom na existenciu podmienok podľa § 53 ods. 9 OZ (predtým 53 ods. 8 OZ), musia uplynúť 3 mesiace (dovtedy pravidelne nastane dospelosť u ďalších splátok). Zročnosť prvej (mesačnej) splátky, a teda začiatok plynutia premlčacej doby celého zvyšku (doposiaľ nesplateného úveru dlžníkom) veriteľom zosplatennej celej pohľadávky pre prípad zosplatenia (napr. úveru) nastáva zročnosťou prvej splátky (dospelosť prvej splátky). Znamená to teda, že prvej splátke, ktorá nebola zaplatená a dospela a všetkým zvyšným splátkam (napr. z úveru), ktoré boli zosplatené úkonom veriteľa (§ 565 OZ) začína plynúť premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po uplynutí splatnosti prvej splátky. Len prvá nezaplatená (dospelá) splátka je splátkou, ktorá v spotrebiteľskom vzťahu napĺňa podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ, t. j. je s ňou dlžník v omeškaní 3 mesiace. Iná je otázka, aký osud majú splátky zročné (nezaplatené) v období medzi zročnosťou prvej splátky a zosplatením celého zvyšku. Odvolací súd vyslovuje názor (hoci také splátky nie sú predmetom tohto konania), že tieto splátky majú samostatný začiatok plynutia premlčacej doby.

46. Len pre argumentačnú úplnosť a jednoduchosť (v porovnaní s vyššie uvedeným) odvolací súd poukazuje na hypotetickú situáciu v prípade spotrebiteľského právneho vzťahu, za obdobnej situácie ako je uvedené vyššie, s tým rozdielom, že ide o „polročné splátky“. V tomto modelovom prípade zákon stanovuje (§ 103 druhá veta OZ), že premlčacia doba začne plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Na otázku, ktorej nesplnenej splátky, možno odpovedať, že ide o zročnosť splátky, ktorá už nastala. Začiatok plynutia premlčacej doby celého zvyšku (doposiaľ nesplatennej) ale veriteľom zosplatennej celej pohľadávky (napr. úveru) nastáva po splatnosti prvej a doposiaľ jedinej nesplnenej splátky. Iná nesplatená splátka v čase zosplatenia (po 3 mesiacoch od zročnosti „prvej“ splátky) totiž neexistuje, pretože splátky sú platené polročne. Znamená to teda, že splátke, ktorá nebola zaplatená a dospela a všetkým zvyšným splátkam (napr. z úveru), ktoré boli zosplatené úkonom veriteľa (§ 565 OZ) začína plynúť premlčacia doba odo dňa nasledujúceho po uplynutí splatnosti splátky, pre ktorú prišlo k zosplateniu celého napr. úveru, teda rovnako ako je uvedené vyššie.

47. Vo vzťahu k ďalšiemu postupu súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza (§ 391 ods. 3 CSP), že zo zisteného skutkového stavu realizovaného prvoinštančným súdom jednoznačne nevyplýva, pre ktorú splátku bol úver zosplatený s tým, že také zistenie mal urobiť predtým, ako vyhodnocoval premlčanie časti alebo celého nároku žalobcu. Iba tá splátka, pre ktorú bol zosplatený celý úver je tou splátkou, od ktorej zročnosti sa počíta premlčanie. V ďalšom konaní prvoinštančný súd opätovne vyhodnotí otázku premlčania, pričom sa súd prvej inštancie bude pridržať právneho názoru odvolacieho súdu v zmysle § 391 ods. 2 CSP.

48. O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 396 ods. 3 CSP.

49. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).